

מאורות אל העבר

כג תשרי ד' תשע"ה | 19/09/1014

מפת הים התיכון בו ארעה הפרשה ויקיפדיה נחלת הכלל

מפת עולם

השבוי מקורדובה (רבי חנוך)

שודדי ים היו הסייט הגדול של המפליגים בים התיכון בימי הביניים. רבים מאלו שנפלו בידי השודדים, נלקחו לעבדות ולחיי יסורים, אולם גורלם של ארבעה חכמים יהודים שנפלו בידי השודדים היה שונה. "ארבעת השבויים" היו ארבעה מחכמי ישראל שהביאו עמם את תורתו של מרכז התורה הבבלי שהלך ושקע באותה תקופה, ולמזלם ולמזלנו, הובאו במקרה בידי השודדים לנמליו השונים של הים התיכון. רבי חושיאל נפדה בידי קהילת קירואן והקים את מרכז התורה של צפון אפריקה, רבי שמריא ניצל בידי יהודי אלכסנדריה והקים את המרכז התורני של מצרים, ואילו רבי חנוך, שיום פטירתו חל היום, כ"ג בתשרי ד'תשע"ה (1015), ואביו רבי משה, שנמכרו ליהודי קורדובה הקימו עולם של תורה בספרד. חלק מההיסטוריונים מפקפקים בנכונותו של הסיפור שהובא לראשונה "בספר הקבלה" שחיבר רבי אברהם בן דוד במאה השתים עשרה. אולם, במורשת היהודית הפך הסיפור לאות ולמופת על הרצף הניסי של מסירת התורה מדור לדור בעם ישראל. "כי לא תשכח מפי זרעו".